

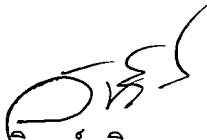
แนวทางการปฏิบัติ
เรื่อง

การให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักในหญิงตั้งครรภ์ ปี 2560

(รหัสเอกสาร : WI - PCT - PRI 014 / 2560)

ผู้จัดทำ : กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน รพ.บ้านฝื่อ

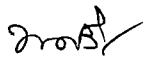
ผู้ตรวจสอบ : ประธานกรรมการการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย คปสอ.บ้านฝื่อ

(นายแพทย์วัชรินทร์ อินกลอง)

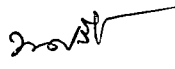
ประธานกรรมการการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย คปสอ.บ้านฝื่อ

ผู้อนุมัติ : ประธานกรรมการ คปสอ.บ้านฝื่อ

(นายแพทย์ทวิรัช ศรีกุลวงศ์)

ประธานกรรมการ คปสอ.บ้านฝื่อ

รพ.บ้านผือ	หน้า :
คู่มือ (นโยบาย/ระเบียบปฏิบัติ) เลขที่ W1-PCT-๐๔/59	ฉบับที่ :
เรื่อง : การให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักในหญิง ตั้งครรภ์ ปี 2560	วันที่ : แก้ไขครั้งที่ 2 (20 มีนาคม 2559)
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน รพ. บ้านผือ	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ เภสัชกรรม พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ประจำ รพ.สต.และ PCU บ้านผือ
ผู้ตรวจสอบ : คณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแล ผู้ป่วย คปสอ.บ้านผือ	 (นพ.ทวิรัชต์ ศรีกุลวงศ์) ประธาน คปสอ.บ้านผือ

การให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักในหญิงตั้งครรภ์ ปี 2560

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักครบตามเกณฑ์

2. ขอบเขต

ใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคบาดทะยักในหญิงตั้งครรภ์

3. คำจำกัดความ(ชนิดของวัคซีน)

วัคซีนคอตีบ-บาดทะยัก (DT,dT) เป็นวัคซีนที่ทำจากพิษ(toxin)และทำให้หมดพิษด้วยสารเคมี (toxoid)

ของเชื้อแบคทีเรียและบาดทะยักที่ทำให้บริสุทธิ์แล้ว absorbed.ใน aluminum salt ใช้สำหรับสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันโรคบาดทะยักและคอตีบ

4. ขนาดและวิธีใช้

ปัจจุบันแนะนำให้ใช้ dT แทนวัคซีนบาดทะยักชนิดเดี่ยว (T) ทุกกรณี เพราะจะได้รับภูมิคุ้มกันโรคต่อโรคคอตีบร่วมด้วย เนื่องจากโรคคอตีบได้กลับมาะบาดใหม่ในระยะหลัง โดยเฉพาะในผู้ใหญ่ โดยฉีดครั้งละ 0.5 มล. เข็มกล้ามเนื้อบริเวณต้นแขน ให้ฉีดมีระยะห่าง 0, 1, 6 เดือน

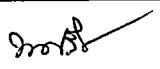
การได้รับวัคซีนบาดทะยักครบชุดตามเกณฑ์ในหญิงตั้งครรภ์ หมายถึง

4.1 แม่ที่มาก่อนคลอดบุตรได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก (TT. หรือ dT.) ในระหว่างตั้งครรภ์ อย่างน้อย 2 เข็ม แต่ละเข็มห่างกันอย่างน้อย 4 สัปดาห์ และเข็มที่ 2 ต้องได้รับก่อนคลอดอย่างน้อย 4 สัปดาห์ ถือว่าครบชุด หรือ

4.2 มีประวัติเคยได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักมาแล้ว 2 เข็ม แต่ละเข็มห่างกันอย่างน้อย 4 สัปดาห์ (จากทุกกรณีที่เคยได้รับวัคซีน เช่น มีบาดแผล หรือ เมื่อตั้งครรภ์ที่แล้ว) และเมื่อตั้งครรภ์นี้

4.2.1 วันที่คลอดบุตร อยู่ในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี นับจากการฉีดครั้งสุดท้าย แต่ในครรภ์นี้ไม่ได้ ฉีด วัคซีนให้ถือว่า ครบชุด หรือ

4.2.2 วันที่คลอดบุตร อยู่ในระยะเวลาเกิน 3 ปี นับจากการฉีดครั้งสุดท้าย และในครรภ์นี้ได้ฉีด

รพ.บ้านผือ	หน้า :
คู่มือ (นโยบาย/ระเบียบปฏิบัติ) เลขที่ W1-PCT-04/59	ฉบับที่ :
เรื่อง : การให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักในหญิง ตั้งครรภ์ ปี 2560	วันที่ : แก้วครั้งที่ 2 (20 มีนาคม 2559)
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน รพ. บ้านผือ	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ เภสัชกรรม พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ประจำ รพ.สต.และ PCU บ้านผือ
ผู้ตรวจสอบ : คณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแล ผู้ป่วย คปสอ.บ้านผือ	 (นพ.ทวีรัชต์ ศรีกุลวงศ์) ประธาน คปสอ.บ้านผือ

วัคซีน 1 เข็มให้ถือว่า ครบชุด หรือ

4.3 มีประวัติเคยได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักมาแล้ว 3 เข็ม เข็มที่ 1 ห่างจากเข็มที่ 2 อย่างน้อย 4 สัปดาห์ เข็มที่ 3 ห่างจากเข็มที่ 2 อย่างน้อย 6 เดือน (จากทุกกรณีที่เคยได้รับวัคซีน เช่น มีบาดแผลหรือเมื่อตั้งครรภ์ที่แล้ว) และเมื่อตั้งครรภ์นี้

4.3.1 วันที่คลอดบุตร อยู่ในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี นับจากการฉีดครั้งสุดท้าย แต่ในครรภ์นี้ไม่ได้ฉีดวัคซีนให้ถือว่า ครบชุด หรือ

4.3.2 วันที่คลอดบุตร อยู่ในระยะเวลาเกิน 10 ปี นับจากการฉีดครั้งสุดท้ายและในครรภ์นี้ได้ฉีดวัคซีน 1 เข็มให้ถือว่า ครบชุด หรือ

5. เอกสารอ้างอิง

5.1 กฎกัญญา โขคไพบุสยกิจและคณะบรรณาธิการ. ตำราวัคซีนและการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ปี 2556 สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข : พิมพ์ที่สำนักพิมพ์พระพุทธรศาสนาแห่งชาติ;พิมพ์ครั้งที่ 2. พ.ศ. 2557

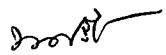
6. ผู้รับผิดชอบ

6.1 สติแพทย์

6.2 พยาบาลงานฝากครรภ์

7. ขั้นตอนปฏิบัติงาน

- กรณี ANC มาจากที่อื่นให้ตรวจสอบการได้รับวัคซีนบาดทะยักในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กหรือใบบันทึกการตรวจครรภ์ว่าเคยได้รับวัคซีนมาครบหรือยัง
- กรณีที่มา ANC ครั้งแรก ให้ซักประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักเพื่อประเมินดูว่าในครรภ์นี้จะได้อัดฉีดวัคซีนหรือไม่และหากได้อัดจะต้องฉีดเมื่อใด จำนวนกี่เข็ม
- ในกรณีที่จะต้องฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยักให้ปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ตรวจสอบความถูกต้องดังนี้
 - 3.1.1 ดูชนิดวัคซีนว่าต้องใช้ tetanus toxoid หรือ diphtheria toxoid
 - 3.1.2 ดูระบบ Cool chain ว่าวัคซีนอยู่ในอุณหภูมิระหว่าง 4 - 8 องศาเซลเซียส
 - 3.1.3 ดูว่าวัคซีนยังไม่หมดอายุ และหากเป็นวัคซีนที่เปิดใช้แล้วจะต้องเปิดไม่เกิน 1 วันและ

รพ.บ้านผือ	หน้า :
คู่มือ (นโยบาย/ระเบียบปฏิบัติ) เลขที่ W1-PCT-๐๕/59	ฉบับที่ :
เรื่อง : การให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักในหญิง ตั้งครรภ์ ปี 2560	วันที่ : แก้วไขครั้งที่ 2 (20 มีนาคม 2559)
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน รพ. บ้านผือ	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ เกษัชกรรรม พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ประจำ รพ.สต.และ PCU บ้านผือ
ผู้ตรวจสอบ : คณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแล ผู้ป่วย คปสอ.บ้านผือ	 (นพ.วิรัช ศรีกุลวงศ์) ประธาน คปสอ.บ้านผือ

หากเป็นวัคซีนที่จะเปิดใช้ใหม่จะต้องเขียนวันที่ที่เปิดใช้ไว้ข้างขวดวัคซีนทุกขวด

- 3.2 จัดเตรียมวัคซีนจำนวน 0.5 C.C.
- 3.3 จัดให้หญิงตั้งครรภ์ได้นั่งเก้าอี้ขณะฉีดวัคซีน
- 3.4 ฉีดวัคซีนเข้าบริเวณกล้ามเนื้อต้นแขนของหญิงตั้งครรภ์ หลังฉีดให้นั่งพักประมาณ 1 - 2 นาที
- 3.5 ลงบันทึกวัน เดือน ปี ที่ ฉีด ในสมุดฝากครรภ์ และ OPD card หรือ Family folder และนัดฉีดครั้งต่อไปด้วยดินสอดำ
- 3.6 ลงบันทึกในสมุดทะเบียน ได้แก่ วัน เดือน ปี ที่ฉีด ชื่อผู้รับบริการ Lot number Expire date

หลักเกณฑ์การให้วัคซีนบาดทะยัก

ครรภ์แรกหรือกรณีไม่เคยได้รับวัคซีน

เข็มที่ 1 ควรให้เมื่ออายุครรภ์มากกว่า 12 สัปดาห์

เข็มที่ 2 ห่างจากเข็มที่ 1 อย่างน้อย 4 สัปดาห์และควรได้รับก่อนคลอดอย่างน้อย 4 สัปดาห์

เข็มที่ 3 ห่างจากเข็มที่ 2 อย่างน้อย 6 เดือน

ครรภ์หลังหรือกรณีเคยได้รับวัคซีนมาแล้ว

1. หากได้รับวัคซีน 1 เข็ม ให้ฉีดเข็มที่ 2 และเข็มที่ 3 ตามเกณฑ์ต่อไปโดยไม่ต้องเริ่มเข็มที่ 1 ใหม่ หรือ
2. หากได้รับวัคซีน 2 เข็ม ไม่เกิน 3 ปี ไม่ต้องฉีด หากเกิน 3 ปี ให้ฉีดกระตุ้น 1 เข็ม โดยไม่ต้องเริ่มเข็มที่ 1 และเข็มที่ 2 ใหม่ หรือ
3. หากได้รับวัคซีนครบ 3 เข็ม เกิน 10 ปี ให้ฉีดกระตุ้น 1 เข็ม หรือ
4. หากได้รับวัคซีนครบ 3 เข็มไม่เกิน 10 ปี ไม่ต้องฉีด

8. เครื่องชี้วัดคุณภาพ

- 8.1 หญิงตั้งครรภ์ที่มาคลอดได้รับวัคซีนบาดทะยักครบตามเกณฑ์ 100 %
- 8.2 อัตราการเกิด tetanus neonatorum เป็น 0